ČECHOAUSTRALAN

KRAJANSKÝ LIST

Zvláštní vydání 2022 **www.cechoaustralan.com**

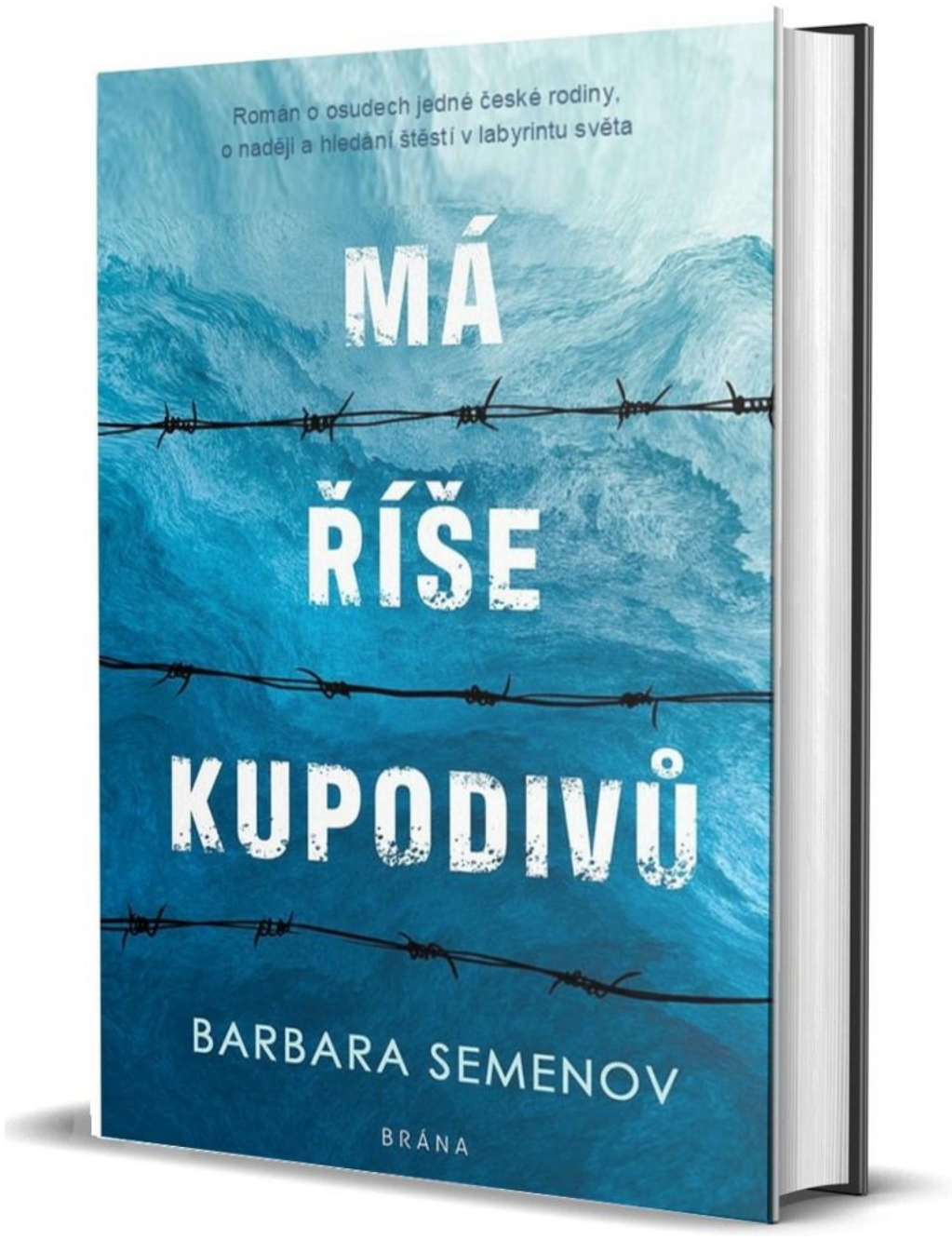

ČECHOAUSTRALANKA BARBARA SEMENOV NAPSALA KNIHU MÁ ŘÍŠE KUPODIVŮ

Vydavatelce krajanského listu Čechoaustralan, novinářce a spisovatelce Barbaře Semenov vyšla kniha MÁ ŘÍŠE KUPODIVŮ.

Její román o osudech jedné české rodiny, o naději a hledání štěstí v labyrintu světa je netradičním ztvárněním osudů čtyř generací jedné české rodiny v průběhu 20. a 21. století. Rozvíjí se od konce první světové války, přes život v první republice, za okupace, rok 1948, 60. léta a pražské jaro, odchod do emigrace a život v SRN, na Havaji, v USA a v Austrálii a končí současností.

Dramatické příběhy protagonistů a skutečné lidské osudy jsou propojeny s milostným příběhem, historickými okamžiky, postřehy hrdinky z různých koutů světa, kde žila. Je to román o životě, který je vlastně neustálým hledáním. Hledáním spřízněné duše, životní lásky, místa, štěstí, a nakonec hledáním smyslu toho všeho. Hrdinka knihy prochází peripetiemi nevšedního života, od začínající kariéry televizní celebrity přes postupnou emigraci do tří výsep světové demokracie.

Ve své částečně autobiografické knize se autorka vrací k dnes už nepředstavitelné emigraci: - „Rozhodnete se k nezvratitelnému kroku zbořit za sebou celý svůj dosavadní svět, učiníte krok do neznáma, vůbec nemůžete tušit, co vás čeká, zavřete si ale přesto navždy možnost návratu, ztratíte veškeré zázemí, jistoty, přátele, rodinu… Odvážit se takového kroku, k tomu musíte mít velkou odvahu, víru, touhu, naději… a samozřejmě i milující podporu vašich nejbližších. V knize je dilema emigrace rozvedeno hodně názorně v příbězích dalších postav. Jedna z těch stěžejních se s tímto závažným rozhodnutím potýkala celý život.

Podstatou úspěšné emigrace bylo, že jste museli být pevně přesvědčení o správnosti svého rozhodnutí. V tom okamžiku si zcela zakážete jakékoliv smutnění a stesk po tom, co jste se odhodlali jednou provždy opustit. Zejména pro mne, odjakživa velkou vlastenku, to nebylo vůbec snadné, jak je v knize dost dobře dokumentováno. Napsala jsem ale i o jiných, kteří to dokázali. Tajemstvím zvládnutí toho životního kroku bylo umět se integrovat v nové společnosti, adoptovat novou vlast, zamilovat si novou zemi, vytvořit tam domov, zázemí, najít správnou práci, přátele, založit rodinu. Byla to náročná, ale nesmírně obohacující životní cesta, nelitovala jsem nikdy jediného okamžiku. Jistě, mělo to svá úskalí, o kterých rovněž píšu. Vzpomínka, kterou šokuji během autorského čtení, je na první noc v emigraci, strávenou v berlínském chudobinci. I tuto trudnou chvíli jsem však dokázala proměnit v něco radostného, co mne a moji sestru, se kterou jsem emigrovala, dostalo k důležitému nasměrování našich osudů za štěstím.

Kniha není ovšem jen o emigraci, je také o velké love story, a o nejrůznějších částech světa, zcela určitě ne pouze cestopisně, ale z pohledu „insidera“, někoho, kdo se ve všech těch končinách musel začlenit do té které společnosti a postarat se sám o sebe. A že to byly integrace hodně odlišné – Západní Berlín, Honolulu, Houston, Denver, Melbourne, každé město vyžadovalo jiné přizpůsobení se a všude jsme obstály. Staly se z nás světoběžnice a kosmopolité. To byl jeden z nedocenitelných přínosů emigrace…“ vzpomíná v jednom z rozhovorů v českých médiích novinářka, publicistka, básnířka a producentka Barbara Semenov, která je držitelkou Ocenění za péči o české kulturní dědictví v zahraničí.

Spisovatelka se hrdě hlásí ke svému čechoaustralství, je šťastná, že se v dnešní době už nikdo nemusí uchylovat k emigraci. Obě své domoviny Česko i Austrálii miluje stejnou silou. I o tom je její román, který vydalo v září 2021 nakladatelství Brána Euromedia.

TIP NA KNÍŽKU

Martina Fialková

Někteří lidé, když přehlížejí zpětně svůj život, mohou mít pocit, že se s tím nebo s tou, která byla na samém začátku, nepoznávají. Byl, byla jsem to já, to dítě, to důvěřivé mládě, ten, ta na prahu dospělých dní, kdo na mne dnes hledí do zrcadla? Nebo to byl někdo jiný?
A odkud vyrůstám, z jakých kořenů?
Takto se nad příběhem své rodiny zamyslela novinářka, zdravotní sestra, letuška a také úspěšná producentka, především však po všech stránkách krásná žena, Barbara Semenov. Přehlídka povolání, kterými prošla, napovídá, že její život nebyl a není tuctový. Dětství s rodiči – lékaři prožité střídavě v Československu, ale hlavně v daleké Indii a dalších zemích, studia žurnalistiky v Praze a televizní kariéra bystrou a ctižádostivou dívku vedou dál a dál. Kam až? Příběh jejích prarodičů, rodičů a hlavně pak její vlastní sledujeme téměř se zatajeným dechem, souběžně s příběhem nerozlučné sestry. Vede do promyšlené emigrace, ze zadrátovaného Československa na svobodu.
A tou je, mimo jiné, pro obě sestry také vysněné létání. Životní oblouk, během nějž mladé ženy sbírají zkušenosti, zážitky, a v jehož zákrutách hledají také lásku a smysl života, se klene vysoko a daleko přes oceány. Mezitím se ale také dějí dějiny. To vše autorka popisuje bohatým jazykem, který nezapře jak novinářskou zkušenost, tak inklinaci k poezii, kterou také píše. Pro čtenáře tak vytváří „lahůdkový“ zážitek, který lze konzumovat jak v rychlém, tak ve zpomaleném tempu, podle toho, co chceme více vychutnat: příběh samotný nebo i jeho jazykovou vytříbenost.
Máme jen jeden život, ale některým lidem se může zdát, že jich prožili nějak víc.
I hrdince samotné se nechce věřit, kolik změn, štěstí, osudových náhod a lidí ji tak dlouho potkávalo, že stihla prožít to vše.
Za tím musí něco být, ale co asi? Že bylo následně třeba zaplatit vysokou cenu? Že cesta tou říší není pro slabé povahy? Nevadí. Štěstí přeje připraveným, říká se.
A to potvrzuje i autorčin pohled na sebe samu v její „říši kupodivů“, kterou dokázala ze svého života vytvořit.
Barbara Semenov je výraznou osobností česko-australské krajanské komunity, řadu let v Melbourne vydávala oceňovaný časopis Čechoaustralan.

Z PROLOGU KNIHY

Něco na tom domě bylo však zvláštního.
Když se Alex druhého dne probudil, sluneční paprsky pronikaly háčkovanými záclonami a ve hře na schovávanou se stíny pokoje klouzaly tiše po starém nábytku a rámech obrazů na stěnách. Zaprášené, zapomenuté někde v čase, kdy je sem čísi ruka láskyplně umístila, strnuly jakoby zaklety ve své minulosti, nepatřičné a cizí v tom svěžím ránu.
Alex protáhl své dlouhé tělo na tvrdé a nepohodlné posteli, byl ještě unavený po dlouhém letu. Teprve nyní mu došlo, jak daleko vlastně odešel – tenkrát, hned po okupaci. Byl tak mladý, dvacetiletý. Tehdy to nevnímal – kliďánko, z jedné polokoule na druhou.
Každopádně teď byl zpět. A nemá moc času, musí jen doufat, že návštěva splní jeho naděje a očekávání. Zkusil se znovu pohroužit do ranního přemítání, ale sluníčko se vytratilo a místnost náhle zchladla, nehostinně potemněla, jako by mu chtěla připomenout, že země je stále komunistická a očekávání se neočekávají.
Rozhodl se vstát, když tu se jakýsi poslední, zapomenutý paprsek slunce odrazil od zrcadla na protější stěně. V jeho nečekaném záblesku ožívaly tři dosud nenápadné portréty jeden po druhém. Na prvním dívka jako anděl, s vodopádem dlouhých zlatých vlasů, na druhém v jasném kontrastu černovláska, zjevem ne nepodobná prvorepublikové filmové hvězdě. Třetí byla bezesporu nejatraktivnější. Sexy popelavá blondýna se svůdným pohledem zpod dlouhých řas. Ani ona však nebyla jeho typ, ostatně blondýnky vůbec nebyly jeho typ, kromě toho, tyhle krásky, sestry Jílkovy, tu visely dávno před tím, než se narodil.
Potřásl hlavou nad svými myšlenkami a rozesmál se, hned ale zvážněl při vzpomínce na účel své návštěvy. Jak asi vypadá ona? Jaká je? Nebo si ji zcela vymyslel? Je to jen jeho bláhová představa? Co ho to posedlo, že se rozhodl, že ji najde právě tady, na této cestě? Má vůbec informace, kterou se řídí, nějaké opodstatnění, dává jeho hledání smysl nebo je jen šílený? Brzy se to dozví. Ví, že ji musí najít.
Ale zatím zná jen její jméno.

https://www.i60.cz/clanek/detail/29465/barbara-semenov-kazdy-ma-stesti-na-dosah-a-presto-byva-tezke-je-najit

Barbara Semenov: Každý má štěstí na dosah, a přesto bývá těžké je najít

Jan Raška

Když román Má říše kupodivů dočetl hudebník Petr Janda, poslal autorce a své dlouholeté kamarádce Barbaře Semenov vzkaz: "Čím více jsem se blížil k závěru, tím větší pauzy jsem si dával, bál jsem se, že už to skončí... Skvělé!" „Na knize jsem začala pracovat už hodně dávno. Dlouho zůstávala v utajeném šuplíku, kde dozrávala dalšími příběhy, které za mne vlastně psal život," říká v rozhovoru pro portál i60 novinářka, producentka, básnířka a nyní i spisovatelka Barbara Semenov.

Jaký je to pocit, když vám vydají knihu, která je navíc jakousi autobiografií s příběhy členů vaší rodiny a zážitků z celého světa?
Je to pocit naplnění, uspokojení z dosažení celoživotní ambice. Kniha je završením mých profesních i životních cílů, je kompletizací mého já. A nadějí, že jsem vytvořila něco trvalého, něco, co čtenáře potěší, povznese a inspiruje k prožití šťastného života. Nejdřív jsem si přirozeně říkala, koho zajímá autobiografie s příběhy mé rodiny a mé zážitky, ale komukoliv jsem je vyprávěla, vybízel mne, že stojí za sepsání. Prožila jsem hodně výjimečný život - život ku podivu, a tak myslím, že mám co nabídnout, co říct.

Kdy, ve kterém okamžiku, vás napadlo napsat knihu a jak dlouho jste na ní pracovala?
Psaní, vzhledem k mé prvotní profesi novinářky, je mi vlastní, píšu celý život, píšu ráda a říkají, že dobře. Posledních patnáct let jsem navíc v Austrálii vydávala krajanský list Čechoaustralan, takže bylo logické, že mé psaní jednoho dne završí kniha. Musím se ovšem přiznat, že jsem na ní začala pracovat hodně dávno. Zůstávala však v utajeném šuplíku, kde dozrávala dalšími příběhy, které za mne vlastně psal život.

Kdykoliv jsem ale dřív zašla do knihkupectví, zmocňovala se mne panika a pochybnosti. Je tolik, TOLIK knih, proč mám psát ještě jednu navíc? Ale i na to jsem v závěru dostala odpověď. Mou říši kupodivů pokřtil můj dobrý kamarád, lídr skupiny Olympic, Petr Janda, který často říkává, že ho fascinuje, že ačkoliv hudební stupnice má jen osm tónů, přesto stále vzniká nová a nová hudba, on sám má na svém kontě téměř osm set skladeb. To se dá aplikovat i na literární tvorbu, existuje jen omezený počet slov a přesto vznikají stále nová a jiná díla, - stejně tak můj román. Jako nová píseň je i nová kniha unikátním a nenapodobitelným originálem toho kterého autora.

A když už jsme u Petra Jandy, napsal mi nedávno krásný ohlas: „Tak jsem dočetl tvoji nádhernou knížku. Čím jsem byl blíže konci, tím jsem si dával větší pauzu, bál jsem se, že už bude konec, a co bude pak? Skvělé, gratuluji!" To mě těší, ale ještě víc mě ohromilo, že mi píšou úplně neznámí lidé z různých koutů republiky, že je kniha vzala za srdce a že se jim líbila.

Váš román je ztvárněním osudů čtyř generací jedné české rodiny v průběhu 20. a 21. století. Jak moc jste pracovala s fakty a vlastními prožitky?
Zásadně. A přesto jsem napsala román. Nebaví mne si vymýšlet, stejně ty nejlepší romány píše život sám. Tak jsem jen příběh proložila historickými fakty a prožitky celé rodiny dobarvila emocemi. Samozřejmě se oháním známou větou, že podobnost s některými, zejména zápornými charaktery je čistě náhodná. Na románu je asi nejvíc atraktivní to, že na pozadí dějin, které jsme prožívali všichni podobně, se odehrávají dramatické a romantické příběhy románových hrdinů. Jako většina autorů jsem se nechala inspirovat skutečnými postavami a jména protagonistů jsem jen, jako například Božena Němcová ve své Babičce, lehce pozměnila. Jsou ovšem části knihy, které mají více dokumentární ráz a tam jména zaměňovat nešlo. Karel Gott je Karel Gott, podvodníci ruské mafie jsou skuteční podvodníci ruské mafie, lékaři fakultní nemocnice jsou konkrétní lékaři fakultní nemocnice.

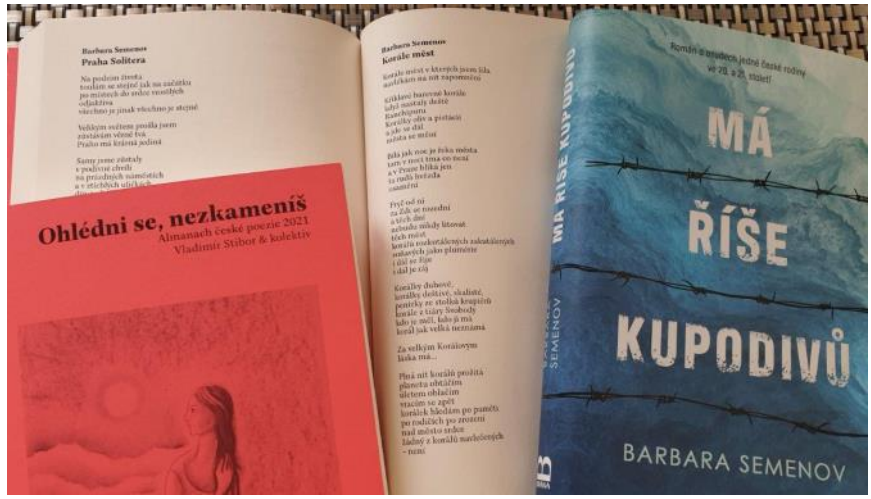

Vaše básně vyšly už ve třech almanaších českých básníků. Je těžší psát básně nebo prózu?
Básně ze mě odjakživa prýštily v okamžicích velkých emocí. To se pak prolínalo i do autobiografických črt, které jsou mojí náturou. Jak známo, črta je umělecký literární obrázek zaznamenávající osobní prožitek a názor autora. Má říše kupodivů se nese myslím částečně v duchu črty, je zajímavé, že v jejím stylu psali moji oblíbení spisovatelé Čechov, Dickens, Neruda, Němcová a Čapek. Básně i próza se mi obojí píšou stejně dobře, záleží na náladě okamžiku.

Vy jste vystudovala Fakultu žurnalistiky na Karlově univerzitě a poté pracovala jako redaktorka Československé televize. Jak na ta léta vzpomínáte?
Na ta léta vzpomínám ráda, kdo by nevzpomínal rád na léta, když byl mlád, ať už byla doba jakákoliv. V knize věnuji tomuto období kapitolu Kufr iluzí. Byla to léta tvrdé normalizace, navíc jsem byla v epicentru její propagandy. Přesto jsou mé vzpomínky vzdor popisu dobové reality příjemné, romantické a – plné mladistvých iluzí, o které jsem postupně přicházela. Myslím, že jsem tu dobu celkem reálně popsala: „tenkrát tu bejval jinej stát, a já…“.

V roce 1981 jste se rozhodla pro emigraci. Co bylo tím impulsem pro odchod z totalitního režimu?
To je právě pokračování kapitoly Kufr iluzí. Následovaly vzpurné eskapády mé a mojí sestry, se kterou jsme se bouřily proti totalitě a nakonec se rozhodly emigrovat, a to hodně dramatickým způsobem. Impulsem bylo vše, u mne navíc násobeno právě mým působením v ústředí cenzury – televizním zpravodajství, ale těch impulsů bylo daleko víc a dodávají románu opět na jeho autentičnosti. Kapitola Eskapády je nejen o praktikách tehdejšího zpravodajství, je také o úpadku morálky společnosti, zasahuje do pražského podsvětí i disidentského světa.

Jaké byly první měsíce v emigraci a co jste v Západním Berlíně, kam jste emigrovala, dělala?
Ptáte se na další kapitolu, která je pojmenována podle strhujícího města, tehdy takzvané Výkladní skříně Západu. A mně se vůbec nechce prozrazovat, jak neobvykle se tu rozvíjel náš další osud, jak jsem třeba našla nejdřív práci barmanky v bordelu, pak u špionské organizace… Tak to jen takto napovím, aby si čtenář chtěl přečíst víc.

Proč jste se potom rozhodla odejít do Spojených států amerických, a jak se vám v této zemi žilo?
I to je v knize. A zase – naše přemístění do Spojených států bylo hodně výjimečné. Zamířily jsme se sestrou přímo na Havaj. Napsala jsem knihu, protože v rozhovoru bych asi těžko plně vysvětlila, proč jsme se rozhodly znovu migrovat, tentokrát do Nového světa. A jak se tam žilo? To jsou další kapitoly. Ve Státech jsem prošla velkou školou života, dělala různé profese. Ale jako ten náš Neruda, „vším jsem byla ráda“, vše mě obohatilo…

Amerika v době prezidenta Reagana byla úžasná. Kdo uměl, chtěl a pracoval, ten mohl uspět v čemkoliv si zamanul. Říkalo se: „Sky is the limit“. Pro mě to bylo doslova. Kromě zdravotní sestry, na kterou jsem se dodatečně vyškolila, jsem pracovala navíc ještě ve dvou dalších zaměstnáních - jako instruktorka ve fitnessu a jako manekýnka havajské oděvní firmy. Životní úroveň na Havaji je vysoká, aby se tam člověk uživil, musí mít dva až tři „joby“. Sestra, dříve vystudovaná inženýrka, pracovala dlouhé šichty jako prodavačka v luxusním obchodním domě v Honolulu. Nakonec jsme ale obě skončily jako letušky u jedné z největších amerických leteckých společností, Continental (nyní United), se kterou jsme prolétaly většinu světa.

Jistě, začátky byly těžké, ale my byly mladé, odvážné a měly křídla odhodlání. Křídla – to je kapitola popisující náš život na americkém kontinentu – žily jsme pak v Portlandu, Houstonu, Salt Lake City, Denveru, New Yorku...

Ve Státech jste poznala osudového muže, Čechoaustralana, se kterým jste odjela do Austrálie a žila tam 35 let. V čem byla tato země jiná než USA?
Hlavní osou celé knihy je milostný příběh, který líčí neuvěřitelně osudovou lásku. Můj muž mě začal podle jistých indicií hledat daleko předtím, než jsme se setkali na Havaji. Taková story se snad ani nedá vymyslet, začíná někde ve středních Čechách a končí v australském Melbourne. Navíc má hollywoodský happy end. A přesto je skutečná.

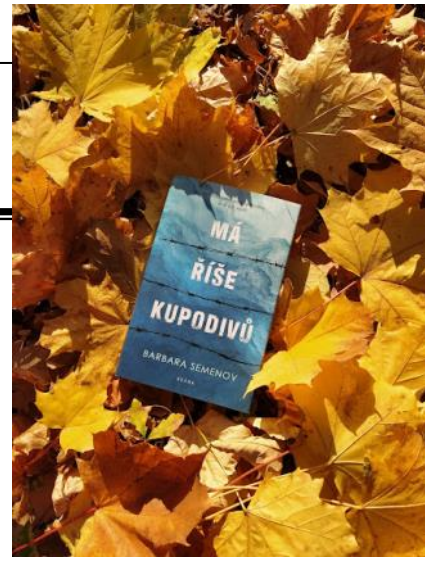

Austrálie a USA jsou si jako země Nového světa velmi podobné a přesto jsou jiné. Pomineme-li přírodní a geografické rozdíly, tak jsou to rozdíly v politice zemí a hlavně pak v charakteru dvou rozdílných národů. Nechci říkat, že je některý lepší, ale mně, ačkoliv mám občanství americké, je bližší australský styl života a australské povahové rysy. Australané se mi zdají být upřímnější, pokornější, jsou velmi soudržní a pohodoví.

Váš román je mimo jiné o hledání štěstí. Našla jste ho právě v Austrálii?
Díky souhře okolností a zmíněného osudu jsem našla to podstatné a potřebné pro štěstí právě v Austrálii. Vzala jsem si správného muže, který žil v Austrálii, a narodila se nám tam dcera. Za největší štěstí považuji svoji rodinu. Takové štěstí lze ovšem najít všude, kde jsou příznivé podmínky pro spokojený život.

Po dlouhých letech emigrace jste se dostala zpět do již svobodné České republiky. Jak nahlížíte po všech těch zkušenostech ze světa na českou společnost? Nezdají se vám Češi věčně nespokojení?
Často opakuji, že jsem dnes nejšťastnější v České republice. Přitom jsem všude ve světě našla úžasná místa, na která nemohu zapomenout, protože jsem tam prožila kus hodně zajímavého života a dokázala se tam úspěšně integrovat. Indií počínaje, přes Evropu, Ameriku, Austrálií konče.
Ale můj domov je Česko a milovaná Praha. Jsem velká vlastenka. Říká se, že aby člověk cítil opravdu vlastenecky, musí žít chvíli mimo svoji zemi. Pak si teprve uvědomí, co pro něj vlast znamená a plně ocení její nenahraditelnou roli v jeho životě. Takže skutečně, jestli mi něco v Česku vadí, jsou to věčně nespokojení Češi. Bohužel mnozí nevidí krásu své země, ani to, jak dobře se tu dnes žije. A místo toho, aby společně usilovali o pokračující blaho České republiky, tak ji někteří svojí malostí ničí. Jakoby v českém DNA bylo něco odvěkého sebedestruktivního. Tak se naše země pořád nemůže vymotat ze zakletého kruhu střídání dobra a zla. To mě hodně mrzí.

Poraďte našim čtenářkám a čtenářům – kde a jak hledat štěstí?
To je velké tajemství, a já ho prozrazuji v závěru své knihy. Každý má štěstí na dosah a přesto je tak těžké je najít. Budu šťastná, když můj příběh o ne vždy snadném hledání štěstí bude inspirovat dobrou radou všechny, kteří si přečtou Mou říši kupodivů.

Barbara Semenov
Korále měst

Korále měst v kterých jsem žila
navlékám na nit zapomnění

Křiklavé barevné korále
když nastaly deště
Ranchipuru
Korálky oliv a pistácií
a jde se dál
města se mění

Bílá jak noc je řeka města
tam v noci tma co není
a v Praze bliká jen
ta rudá hvězda
osamění

Pryč od ní
za Zdí se rozední
a těch dní
nebudu nikdy litovat
těch měst
korálů rozkutálených zakutálených
voňavých jako plumérie
i dál se žije
i dál je ráj

Korálky duhové,
korálky deštivé, skalisté,
penízky ze stolků krupiérů
korále z tiáry Svobody
kdo je měl, kdo ji má
korál jak velká neznámá

Za velkým Korálovým
láska má…

Plná nit korálů prožitá
planetu obtáčím
úletem oblačím
vracím se zpět
korálek hledám po paměti
po rodičích po zrození
nad město srdce
žádný z korálů navlečených
- není

Další rozhovor na KULTURA 21 -
https://www.kultura21.cz/rozhovory/22787-barbara-semenov-rozhovor

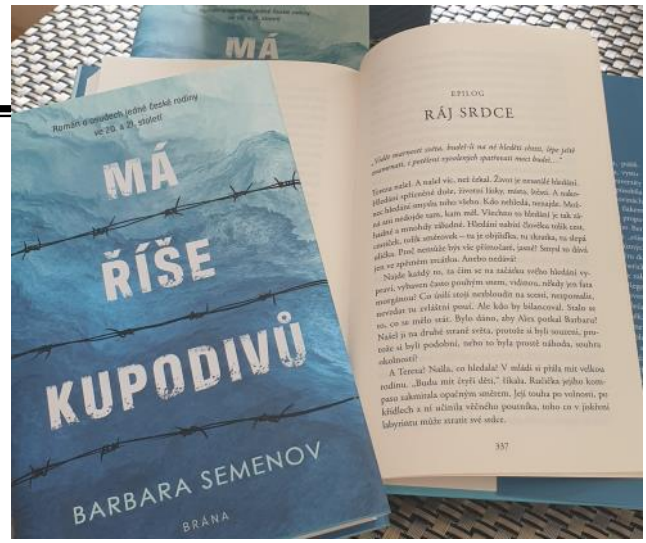

NÁVRAT (Z KAPITOLY INDIE)

Vratké letadlo Fokker Friendship naposledy zakroužilo nad Ráňčím a nad právě uplynulou etapou jeho života v Indii a doktor Weiss stále ještě nevěděl, jak dál. Osvítí jej snad nějaké šťastné vnuknutí, až stane opět na evropském kontinentu? Pro své konečné rozhodování zvolil týdenní přerušení cesty v Aténách, kde se nabízela poslední možnost odmítnout návrat do znásilněné vlasti. Ale i zde, v kolébce evropské civilizace mezi tisíciletým kamením Akropole, byl nerozhodný.
„Je ti jednapadesát, jak dlouho nám potrvá, než zvládneme lékařskou nostrifikaci? Seženeme pak vůbec v našem věku zaměstnání?“ váhala a zanechávala ho na věčných pochybách Jara. Mohl se pokusit ji přesvědčit. Ale co Barbara?
Jeho šestnáctileté dceři se zalíbilo na ostrůvku Hydra, podobně jako Jaroslava ji okouzlovalo azurově modré moře, malé bílé domky, které vypadaly ve sluneční záři pozdního odpoledne jako kostky dětské stavebnice rozházené po kopcích ostrova mezi pistáciovými stromy. Její idylický obraz světa v tom okamžiku narušovala pouze přítomnost české rodiny, na kterou narazili před krámkem suvenýrů.
„Čechy potkáš všude,“ smál se opálený muž středního věku a představoval svoji ženu doktorům Weissovým. „Taky emigranti?“
„Ještě ne,“ Jaroslav zněl opatrně a zvědavě zároveň.
„My jsme to sbalili hned v září po okupaci,“ pokračoval muž přátelsky. „Teď už jsme tu rok a to nejhorší je snad za námi. Usadili jsme se přímo tady, na ostrově. Říkali jsme si, když už to musí být, ať je to někde, kde je to úplně jiné, žádné připomínání Hradčan,“ ukázal rukou na kamenité pobřeží. Barbaře se zdálo, jako by veškerá okolní krása náhle potemněla.
„Taky uvažujeme,“ navázal Jaroslav. „Poslední vymoženost socialismu s lidskou tváří, svoboda slova, jak se zdá, už doma definitivně padla. Veškerá lidská práva jsou zase ta tam. Staří a neschopní komunisté jsou zpátky u moci, nevidím žádnou budoucnost. A to nejen pro nás, ale hlavně pro naše děti.“
„Tak, tak,“ přikyvoval muž. „Nám bylo hned jasné, že musíme emigrovat. Už kvůli klukovi.“ Kývnul hlavou směrem k chlapci stejného věku jako Barbara, zahleděnému do západu slunce o pár kroků dál.
„Ale zatím to nese nejhůř. Pořád se mu stýská,“ pokrčil bezradně rameny.
To dá rozum, pomyslela si Barbara a pohlédla s opovržením na cizí pár. Zbláznila bych se, kdybychom emigrovali. Nemohla bych nikdy žít jinde! Nejspíš bych přestala jíst, abych rodiče přesvědčila, že se musíme vrátit.
„Chudák ten kluk, musí mu být hrozně,“ přerušila Barbara otcovy myšlenky, když se s emigranty konečně rozloučili. Podíval se na ni nepřítomně, zatímco její slova hledala pomalu cestu k jeho srdci. Slunce zakryl mrak a malebný ostrůvek vypadal náhle vybledle a bez barev. Buzuki z nedaleké krčmy ztratily svůj vlídný zvuk. Úlomek skořápky z pistáciového oříšku ho bodal do dásně.
Možná že má jeho dcera pravdu. Tohle nebyl jejich domov. Jednoduchá melodie Syrtaki nenahradí nikdy Smetanovu Vltavu, která jim koluje v žilách. Možná že je na čase vrátit se domů.
Zůstal sedět sám v podpalubí lodi, která je pomalu přibližovala zpátky k Piraeu. Večerní tma padala dál a osudově na jeho ztěžklá ramena. Poprvé ve svém životě se cítil starý. Jeho dcera vstoupila do ztemnělého podpalubí a přitahována mihotavou září přístavu v okně, sledovala nedaleký Piraeus. Odkudsi z horní paluby se linuly slibně a důvěrně tóny povědomé melodie. Okamžik jako by se v tu chvíli zastavil, zvěčnil a dál se chvěl na horizontu světel, ne nepodobných žhavým oharkům dohasínajícího ohniště. Věděla, že její život právě začíná.
O pár dní později, třicátého listopadu 1969, přistála rodina Weissova na téměř zimním, černém ruzyňském letišti. Ten večer začal k nemalé radosti děvčat Weissových padat první sníh roku. Vločky, které dvě „-náctileté“ viděly toho dne poprvé po dlouhých třech letech. Snášely se velké a tající. Krásné. Oči sněhem zaváté.

Petr Janda s šéfredaktorkou iDNES.cz pokřtili dlouho očekávanou knihu. Atmosféra byla více než slavnostní!

Slavnostní křest dlouho očekávané knihy Má říše kupodivů od novinářky Barbary Semenov se neobešel bez hvězdných hostů. Jako jednoho z kmotrů si autorka vybrala zpěváka Petra Jandu, který rozhodně nepatří do starého železa. Nejenže literární počin pokřtil, ale ještě to v kině Mat pořádně s kytarou rozjel.

V kině Mat se to hemžilo lidmi, co něco dokázali. Vedle autorky Barbary Semenov si slavnostní křest nemohli nechat ujít již zmiňovaný rocker Petr Janda, zpěvačka Iva Marešová či šéfredaktorka iDNES.cz Naděžda Petrová, která byla i jednou z kmoter.

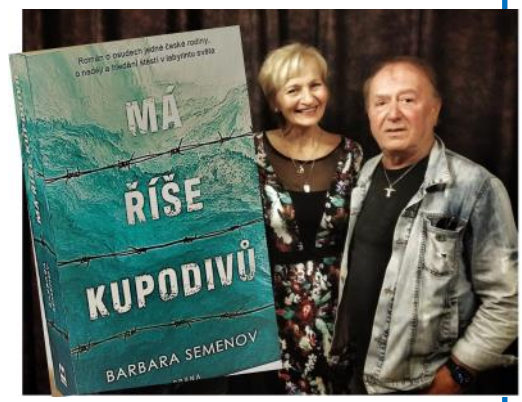

Celá atmosféra se nesla sice ve slavnostním duchu, ale také v dost uvolněné atmosféře plné vtípků či ukázek z knihy, která prozrazuje osud jedné české rodiny, jež se rozhodla kvůli komunistickému režimu emigrovat.

Jak Petr, tak i Iva zazpívali, u všech sklidili velký úspěch. Na autorce bylo poznat, jak byla pyšná, že ji přišly podpořit právě tyto celebrity. Sama spisovatelka za totality emigrovala, dostala se až do vzdálené Austrálie, takže mohla čerpat i z vlastních zkušeností, kdy se rozhodla nepodílet v Československé televizi na komunistické propagandě. Už podle úspěchu v kinosále je jisté, že si kniha povede velmi dobře. Byla řádně pokřtěna, takže už jen čeká na své čtenáře.

Lucie Šaléová Expres.cz/Celebrity

ÚTĚK (Z KAPITOLY ESKAPÁDY)

První věc, kterou si budu nadosmrti pamatovat ze svého přejezdu vlakem do svobodného světa, byla bílá železniční světla. Svítila, ne, zářila jinak – jasněji než doma, volně, lákavě, vábila dálkami, jiskřila příslibem a nadějí… V tom osvíceném opojení svobodou jsem se však přesto modlila, aby světla na jiném přechodu do Západního Berlína, na Check Point Charlie, zůstala tlumená.

Odvážnému štěstí přeje, ale jak dalece bylo možno zahrávat si s odvahou, jsem si netroufala pomyslet. Musela jsem si neustále připomínat Terezino ujištění, že vše je bezpečně domluveno a zajištěno. Přesto mi svírala srdce obruč strachu.

Zpátky za železnou oponou, někde v temné noci, se právě odehrával osudový děj, naplánovaný do poslední detailu. K tragédii, kterou si nikdo z jeho aktérů nechtěl připouštět, stačilo malé škobrtnutí, jediná chybička, špatně vypočítaná chvilka… Nejdřív jsem se snažila vší silou Tereze celou akci vymluvit! Risk je zisk, smála se. O pomoc požádala svého kamaráda Samira a jeho přítele z ambasády. Dohoda byla, že se setkají v Karl Marx Stadtu.

„Copak neznáš Araby?“ hrozila jsem se. „Jsou to podvodníci a zrádci. To může být stejně tak šílené, jako bys chtěla přelézt Berlínskou zeď!“ zoufala jsem si.

„Naopak, to se velmi mýlíš,“ odporovala. „Spíš ty neznáš Araby. Milují peníze,“ poklepala na obálku s tučným úplatkem.

„A věř mi nebo ne, neviděla jsem lidi více oddané rodině, než jsou oni. Určitě nám pomohou.“

Vskutku, někdy sama vypadala jako jedna z nich, s drobnou postavou, černými vlasy a snědou pletí, s vášní pro tabbouleh saláty a pozdní rodinné nocování, do kterého zapadla v arabské společnosti v Praze jako ryba do vody. Jednou mi svěřila, že by se klidně za Samira provdala.

„A byla jednou z jeho žen, jak bývá zvykem v Orientu?“ dělala jsem si z ní legraci. Věděla jsem, že ji nemohu brát vážně. Ironií osudu se jí ta role sama nabídla. Kdyby to nebylo tak nebezpečné, považovala bych to za povedený vtip.

Nervózně jsem pohlížela na hodinky. V této chvíli už měla sedět v černém Nihábu v autě diplomata ze Středního východu a ve své malé dlani držet velmi předražený pas jeho arabské manželky.

Východoněmecký pohraničník zasalutoval, když spatřil diplomatickou poznávací značku.

„Vaše pasy, prosím.“

Zmizel v budce. Minuty čekání byly nekonečné. Pak vyšel a přistoupil k okénku na Terezině straně.

„Šátek,“ zahuhlal, a zdvihnul ruku, aby poodhalil její tvář. Polekaně ucukla, očima podmalovanýma černým kajalem hledala pomoc u svého společníka. Ten se k ní naklonil a konejšivě ji pohladil po ruce.

„To je v pořádku, habibi.“

Usmál se téměř spiklenecky na pohraničníka: „Promiňte, Genosse, je to její první návštěva v Evropě. Však víte, naše víra a zvyky nedovolují…“

Za nimi hlasitě zaskřípěly brzdy, nějaký západní Němec houkal netrpělivě za volantem svého nablýskaného vozu. Pohraničník podrážděně zdvihl hlavu. Ukáže tomu drzounovi, že je ještě na jejich území. S tímhle tady stejně moc nenadělá, když je chráněn diplomatickou imunitou.

„Natürlich, ganz natürlich,“ pokývl a mávl rukou k odjezdu auta, chystaje se na bílou mercedesku. Vlčí výraz napovídal, že jejímu řidiči dá co proto.

Trvalo chvíli, než konečně dorazil triumfující Benz, aby se připojil k naší malé skupince, oslavující jen o pár bloků dál od neslavného hraničního přechodu. Mladý Berlíňan, nazrzlý tlouštík s přátelským obličejem plným pih, se radoval jako malý kluk z právě provedené rošťárny na hranici kontrolované nenáviděnou Stasi.

„Dobrá práce,“ poklepal tmavému diplomatovi na rameno, „a co pijeme? Orange juice?“ Zavrtěl hlavou zamítavě a lusknutím prstů přivolal barmana.

„Je na čase, abyste ochutnaly Stolichnayu ve svobodném světě.“

[Emigrace je jako skok padákem, říká spisovatelka Barbara Semenov - iDNES.cz]

Emigrace je jako skok padákem, říká spisovatelka Barbara Semenov

Monika Zavřelová

Autorka a producentka Barbara Semenov emigrovala z Československa v osmdesátých letech. Žila v Německu, USA i Austrálii. Nyní je zpět v Praze. O životě daleko od domova ale i zákeřné nemoci píše ve svém částečně autobiografickém románu Má říše kupodivů.

Napsat román s tak silnými autobiografickými prvky znamená hodně se otevřít, odhalit. Bylo to pro vás náročné nebo spíše "očisťující"?
Bylo to pro mne přirozené. Svým způsobem jsem přímo cítila touhu po tom, podělit se o své víceméně neobvyklé životní zkušenosti a předat dál své pocity, dojmy a poznání. *„Čeho jsem zde nabyl v žití, co jsem zde směl odhaliti, radosti i vědomosti, výčet vpravdě dlouhý dosti, nechť je stejným potěšením sečtělým i nezkušeným“*, to jsem si přečetla nedávno u sochy Goetheho v Karlových Varech, kde jsem se zotavovala po zlé nemoci. Nechtěla jsem se ovšem ve své knize veřejnosti odhalovat například právě v tomto směru. To bylo tajemství. Nakonec jsem napsala i o této méně šťastné kapitole svého života. Možná dodá čtenářům tolik nezbytnou sílu a víru, že je třeba brát život a věci tak, jak přijdou a zůstat přitom vždy optimistou, nikdy neztratit odvahu a naději.
Takováto velká vyprávění o generacích na pozadí dějin jsou dnes v Česku znovu hodně "v kurzu". Hrálo to nějakou roli ve vašem rozhodnutí zpracovat příběh právě takto?
Mottem, které najdete hned v úvodu knihy, je, že *„Dějiny tvoří a vnímají konkrétní lidé a do jisté míry je na nich, abych na základě svého osudu vyprávěli svůj příběh“*. Každá generace je vystavena nějakým život definujícím problémům a výzvám. Příběh mých rodičů i prarodičů je zasazen do bouřlivého toku dějin naší země. Dnešní doba je tak intenzivní a zahlcující, že se málokdo vrací do minulosti. Ale v románu je historie poutavou a snáze představitelnou kulisou děje a tím pádem čtenáře zaujme a třeba i inspiruje. Mohla bych říct poučí, ale poučovat nechci, chci jen naznačit souvislosti mezi příběhy postav a osudovými historickými okamžiky, které nasměrovaly jejich životy tou kterou cestou.
Vychází román i z osudů dalších členů vaší rodiny?
Ano, tím se dostáváme i k velmi dramatickým obratům životů dalších hrdinů románu. Rozvíjí se dva základní příběhy – Příběh emigrace dvou sester v době totality a jejich putování širým světem – Asií, Evropou, Spojenými státy a Austrálií, jejich hledání štěstí, lásky a smysluplného života. A také love story protagonistů, kteří se prostě měli najít. To bylo ale hodně složité, vlastně neuvěřitelné. Ale stalo se opravdu tak, jak napsáno.
Spojují si vás dnes v Česku ještě někteří s tehdejším působením v ČST?
Nevím, je to už hodně dávno, já říkávám, jako v jiném životě. Samozřejmě, bývalí kolegové v televizi určitě. Je o tom i jedna kapitola v knize z období mého studia žurnalistiky a následného působení v televizi. Nazvala jsem ji Kufr iluzí, protože zrcadlí neblahý čas takzvané normalizace a můj tehdejší idealizovaný pohled na neveselou situaci, ve které se naše země nacházela. Je to částečně její faktické komentování a částečně románové dokreslení žánrového obrázku a tak, jak už to bývá, podobnost s některými románovými charaktery může být čistě náhodná.
Jaké to bylo si v knize oživovat vzpomínky na rozhodnutí emigrovat? Je to pro vás stále emocionální moment?
To byl jeden z nejdůležitějších momentů mého života a byl jistě velmi emocionální. Každý emigrant prožije ten moment tisíckrát znova – ve snech, ve vzpomínkách a v důsledcích toho závažného rozhodnutí. Dnes je asi pro lidi těžko představitelné, že za sebou zbořítе celý svůj dosavadní svět, učiníte krok do neznáma, který je nezvratitelný – zavíráte si navždy možnost návratu, ztratíte veškeré zázemí, jistoty, přátele, rodinu… Odvážit se takového kroku, k tomu musíte mít velkou odvahu, víru, touhu, naději. Já si tak představuji skok padákem – skočíte a padáte s naprostou hrůzou do neznáma. Najednou se nad vámi rozevře padák a vy plujete nádherným, volným a neomezeným blankytem svobody. Možná narazíte na nějaký ten mrak, ale jak se říká, každý má stříbrný okraj…
Pro emigraci se rozhodl i váš muž, jen dříve, spojilo vás v začátcích toto téma?
Ne, toto téma bylo pro náš romantický vztah bezpředmětné. Nás spojilo to, že jsme k sobě odjakživa patřili, podvědomě to tušili a byli uneseni tím, že jsme se konečně setkali. Byli jsme každý na jiném konci světa a přece jsme se našli. Ale o tom je celý příběh. Lidé se často ptají, jak a kde jsme se jako takový ideální pár poznali. Ta story je tak fascinující a obsáhlá, že jsem ráda, že je dnes už mohu odkázat na svoji knihu. Bylo to setkání z říše kupodivů.

Lze vlastně pocity a zkušenost emigrace, života v jiné zemi někomu, kdo to sám nezažil, reálně přiblížit?
Nelze, protože každý emigrantský příběh je jiný. A musí se prožít na vlastní kůži. Kromě zmiňované odvahy je třeba umět se integrovat v nové společnosti, dokázat adoptovat novou vlast, zamilovat si novou zemi, vytvořit tam domov, zázemí, najít správnou práci, přátele, založit rodinu. Pokusila jsem se napsat svůj příběh, příběh mé sestry, mého muže, ti tímto procesem prošli a věřím, že nelitují jediné chvilky svého mnohdy pohnutého a dramatického života.

Vystřídala jste mnoho profesí – knihovnice, letuška, fitness instruktorka, modelka, zdravotní sestra. Mohla byste krátce jmenovat, co vám všechna ta povolání dala do dalšího života?
Moc ráda se odvolávám na své oblíbené české spisovatele, filozofy, novináře - Komenského, Němcovou, Čapka a v tomto případě na Jana Nerudu, který napsal *Vším jsem byl rád* – i to je v knize, profese byly tak různorodé, že mne to dnes až udivuje. Ale všechno jsem si celkem užívala. Vždy jsem se snažila, aby mi práce, i ta sebetěžší, přinášela nějaké potěšení. A když tomu tak nebylo, nebála jsem se ji změnit. Naučit se něčemu novému a dokázat v tom vyniknout. Vyčíslujete má zaměstnání správně, jen ta „knihovnice“ neměla s knihovnicí moc společného, byl to vlastně krycí název pro tajné zaúkolování v době studené války. I to je v knize odhaleno.

Funguje stále vaše společnost Regent Productions, na čem teď pracujete? Jaké to vlastně bylo v začátcích, kdy jste se pro podnikání v tomto oboru rozhodla?
Kniha „Má říše kupodivů“ má 15 kapitol, prolog a epilog. Některé kapitoly jsou psány románovým stylem s nádechem nezbytné fikce, jiné jsou cestopisné, některé mají blízko k dokumentárnímu popisu skutečných událostí. Kapitola Theatrum se vrací k mým zážitkům s Regent Productions. Zde jsem popsala svá dobrodružství ve světě umění, jak na světové, tak na české scéně, setkání s velkými celebritami a moji celoživotní vášeň pro umění, která našla naplnění v mé producentské společnosti. Začátky byly spojeny s českou porevoluční muzikálovou tvorbou a zavedly mne na vzrušující dráhu australského showbyznysu i k legendám světového a českého hudebního světa. Covidová doba udělala za touto kapitolou mého života již derniéru.

Napsala jste, že "pohoda nás chybně naučila vymýšlet si pseudoproblémy, vzájemné propojení umožnilo paradoxně rozdvojení." Myslíte, že se zlepšením covidové situace se k podobnému stavu znova blížíme?
Myslím, že nejsem sama, kdo si nedovede představit, jaký stav nastane, až se život vrátí do normálu. Bude to stále ten starý dobrý svět, ve kterém jsme se chovali jako rozmazlené děti? Je pravda, že vzájemné propojení, které nám umožnil pokrok doby, bylo báječné a pohodlné. Lidé západní civilizace si pak ale bůhví proč začali vymýšlet pseudoproblémy. Možná proto, že neměli skutečné problémy hladomoru, válek, totalit, ekonomických krizí, nemocí…! Začali jsme se polarizovat, napomáhají média a sociální sítě podněcující stále více a více rozdělování společnosti. Nejsem si tak jistá, zda Covid spojil planetu nebo ji pochroumal ještě víc. To vše ukáže čas. A spisovatelé nám o tom napíšou další knihy lidských příběhů…

Barbara Semenov
Množina

Množina statečných žen
Novodobých dam s kaméliémi
pod srdcem
Neznámý kruh množených buněk
Ztrácíš se v něm
Modlitba časně nad ránem

Množina do níž jsi patřit netoužila
Čím si ji která ta zasloužila
Hloupé se ptát
Výzva jak důvěrná síla
Žít dál abych byla
Z množiny prokleté vystoupila

Z KAPITOLY VÝKLADNÍ SKŘÍŇ

Peníze, přemýšlela Tereza. Musejí co nejdřív sehnat práci. Toto bylo nepřijatelné. Rozhlížela se po žalostně skromném byť čistém chudobinci. Nepatřily sem, ale bylo už příliš pozdě, chýlilo se k večeru a imigrační úřad, kde by dostaly další pokyny kam jít, byl už zavřený. Potřebovaly aspoň nějakou střechu nad hlavou. Nikoho ve městě neznaly, jednu noc to v chudobinci snad přežijí. Tereze to až tak nevadilo, nebyla fajnovka. Spíš se obávala, co tomu řekne sestra. Bára byla jiná, vždycky musela mít jen to nejlepší. Jak se vypořádá s drsnými podmínkami emigrace? Uvědomovala si vůbec důsledky jejich společného nezvratitelného rozhodnutí?

Na všechno zůstaly samy, bez jakékoliv pomoci. Nemají nic než dva kufříky s trochou šatstva a pár marek na první dny. Co pak? Ani německy pořádně neuměly, netuší, jak vyřídit imigrační formality, natož pak jak najít práci. A jakou práci! Bude Bára ochotna mýt někde nádobí, uklízet po hospodách? Ona, televizní moderátorka? Byť úspěšná, ale vždy tak slušná, útlocitná a vybíravá. Jak přežije v džungli Západu? Tereza byla daleko praktičtější. Věděla, že se musí postarat o jejich nové živobytí. Ale jak? Kde začít vydělávat? Chudobinec čišel bídou a varovnými signály, kam se podívala. Drobná vrásčitá stařenka se snažila uložit na vedlejším lůžku, vedle ní konejšila nuzně vyhlížející dívka své plačící batole. Zoufání a beznaděj potřebných začaly zatínat své drápky do Terezina odhodlání. O to víc ji překvapil sestřin rozjasněný hlas.

„Tady to je pro nás příliš depresivní! Ale protože jsme ušetřily na dnešním nocležném, můžeme vypadnout někam ven na sklenku vína.“

Tereza se zhrozila, to bylo to poslední, co by ji napadlo, teď když mají tak hluboko do kapsy. Užuž se chystala to Barbaře připomenout, ale pohled na pochmurnou místnost chudobince s pachem cizí bídy ji zarazil. Bára měla nejspíš pravdu. Koneckonců neutekly přece proto, aby začaly konečně „žít“? A žít budou. Vzdor této podivné situaci, ve které se momentálně nacházely. Věděly, že se nemusí bát, základnu – tu nejlepší, jakou mohou mít – dávno mají. Mají jedna druhou.

Zamilovaly se do toho města, jakmile se ocitly na hlavní třídě. Ku'dam je sevřel do náručí hýřícího barvami a zvuky a podmanil je svojí živelností. Omámeny nasávaly dosud neznámý závan svobody, který jiskřil nad Kurfürstendammem. Jako ve snu vnímaly tep pulzující metropole, výkladní skříň Západu. Berlin West hlučel, vířil, tančil, město vibrovalo tisící a jednou extravagancí, takže se musely obě zastavit a nadechnout, aby je nadobro nepohltilo.

Zdálo se to jako zázrak, že tady, obklopen absurdní neprůchodnou Zdí, existuje na něco málo kilometrech čtverečních miniaturní vzorek svobodného západního světa se vším jeho leskem i bídou. Západní Berlín – toho času jedna z nejbizarnějších anomálií světa. Bylo to německé město, nebo nebylo? Britský sektor vyhlížel po anglicku spořádaně, francouzské čtvrti dýchaly pařížskou ležérností a americká část byla Amerika vyšitá jako z Hollywoodu. Pak tu byl známý ruský nebo spíš sovětský krajíc města, se všemi lahůdkami totality. Ale to bylo za nešťastnou Zdí. Západní část města byla protkána dlouhou zlatou tepnou Kurfürstendammu, na jejímž konci se neodolatelně a v celé své chloubě skvělo KaDeWe – Kaufhaus des Westens, obchodní dům Západu – v působivém kontrastu se vzpomínkou na obchodní domy Východu… Nebylo pochyb o tom, že sestry Weissovy emigrovaly z politických důvodů a toužily především po osobní svobodě, ale v okamžiku, kdy objevily KaDeWe, přibyl ještě jeden pádný důvod. Ekonomický důkaz nezdravosti a neschopnosti socialistického hospodářství. Uvědomily si, že se rády vyrovnají s jakoukoliv těžkou prací, jen aby mohly žít v tomto novém pestrobarevném světě.

Nebyla to však jen prosperita města, byl to jeho charakter, který jim vzal dech. Ve vzduchu byla neutuchající radost ze života – „joie de vivre“, podtržená nadcházejícím jarem. Uchvátil je pocit bláznovství, naděje, víry a odvahy, kterou s sebou nese svět, když je mlád sedmadvacet let. Bylo to jarní vlání, byl to pocit intoxikace z prvních zelených pupenců rašících stromů, z pestrých barev autobusů doubledeckerů, z červené pěny Weisse Beer, které Berlíňané popíjeli ve venkovních hospůdkách a kavárničkách. Usadily se v jedné a nad sklenkou levného vinného střiku mlčky vnímaly svoji sounáležitost s tímto jedinečným městem.

Česká kultura před Sametem a po Sametu / Barbara Semenov

Martina Fialková

S Barbarou se známe už řadu let, když se po roce 1989 začala z Austrálie opět vracet do milované Prahy. Poznala jsem ji nejdřív jen jako novinářku a vydavatelku časopisu Čechoaustralan, kterému vtiskla nezaměnitelnou tvář a držela jej na vysoké úrovni. Po pár týdnech či měsících vždy opět zmizela do svého druhého domova v Melbourne.
V Praze jsme se potkávaly na krajanských konferencích, v divadle i na koncertech a bylo jen otázkou času, kdy dojde krom rozhovorů soukromých i na nějakou novinářskou spolupráci. Postupně se mi skládaly i další dílky Barbařina života, v němž byla také zdravotní sestrou (Havaj), letuškou mezi téměř všemi světadíly (se základnou v různých místech USA) a úspěšnou producentkou (v Austrálii). Hybným momentem k tomuto rozhovoru se konečně stalo nedávné vydání Barbařiny knížky, které dala zvláštní název: Má říše kupodivů.

Co myslíš, že ti dali tví rodiče do vínku?
Táta moudrost, lásku k umění a světovost. Máma odvahu, ctižádostivost a perfekcionismus.

Vyrostla jsi v rodině, která měla díky tatínkovu povolání lékaře, vysílaného v 60. a 70. letech na zahraniční mise, možnost - i když ne vždy - cestovat a pobývat v zahraničí. Jak moc tě to ovlivnilo? Netoužila jsi už tehdy, v dětském a dívčím věku zůstat někde v cizině, když třeba jednou z vašich "štací" byla pohádková Indie, kde jsi chodila do anglické internátní školy?
Moje cesty po světě začaly skutečně hodně brzy, bylo mi šest let, když jsem se dostala s rodiči do Severní Koreje, do Číny, na Transsibiřské magistrále jsme tři týdny projížděli celé Rusko. Táta pracoval pak také jako námořní lékař, tak jsme se s ním dostali do přístavů – ovšem jen zemí socialistických, celou rodinu stát nikdy nepustil za Železnou oponu. V Indii jsem žila s rodiči, když mi bylo třináct až šestnáct let, ty tři roky se myslím hodně otiskly na mém dalším dospívání. Píšu o tom ve své knize a jsou to krásné vzpomínky, i když Indie rozhodně není pohádková, je to země nepředstavitelných rozdílů. To se musí vidět a prožít na vlastní oči.
V šedesátých letech tam byl stále patrný silný anglický vliv, chodila jsem do anglické klášterní školy, a potom strávila rok v internátní. Na to padl celý plat jednoho z rodičů! Byly to nezvyklé zážitky pro školou povinného českého teenagera. Bylo to zajímavé, dnes bych řekla až fascinující, ale už tehdy jsem věděla, že nechci žít nikde jinde než v Praze. Je to možná zvláštní, ale vysvětlila jsem to ve své knize.

Když jsi pak znovu zakotvila v Praze a hledala jsi vysokou školu, co tě dovedlo na žurnalistiku? Také jsem o ní kdysi sama uvažovala, ale odrazovalo mne, že bych se musela podřizovat tehdejšímu překrucování reality. také jsem doma slyšela něco jiného, než nám říkali ve škole a psalo se v médiích.
Na žurnalistiku jsem původně vůbec nechtěla. Mým velkým snem byla DAMU. Měla jsem herecký talent, vyhrávala jsem veškeré recitační soutěže. Ale neměla jsem protekci, která byla v sedmdesátých letech nezbytná. Moc jsem tíhla k divadlu, kultuře, průmyslu zábavy, a tak jsem si myslela, že přes žurnalistiku se k němu nakonec přece jen nějak dostanu. Plánovala jsem, že z redakce televizních novin přejdu do redakce kulturních a zábavných programů. Nakonec jsem uvízla v novinařině. Na jednu stranu to bylo fajn, protože psaní mi šlo vždy dobře, navíc na tehdejší fakultě žurnalistiky se z toho řemesla člověk hodně naučil. Měli jsme některé úžasné profesory – spisovatele, dramaturgy, herce, kameramany. Byla to žurnalistika na vysoké úrovni, která se dnes už nevidí. Půlka studijní náplně se stala mojí celoživotní novinářskou průpravou. Na druhé straně půlka studia byla úplně zbytečná, vlastně úplně scestná. Dělali jsme zkoušky z naprosto nesmyslných předmětů, jako byl vědecký komunismus, marxismus-leninismus, ateismus, politická ekonomie… Fakulta žurnalistiky byla bizarní svým politickým zaujetím, které jsme plně pochopili ovšem až v praxi. Žurnalistika v období normalizace byla zcela poplatná totalitnímu režimu země.

Vrcholem tvé novinářské kariéry před odchodem z Československa byla práce v televizním zpravodajství. To byl přelom 70. a 80. let, jak jsi to tehdy vnímala? A co tě nakonec přimělo k rozhodnutí emigrovat?
V knize jsem toto období popsala v kapitole Kufr iluzí. Jak jsem vyrazila do profesního života s kufrem plným iluzí a jak jsem je všechny poztrácela. Už jsem říkala, jak bylo zpravodajství podřízeno politice státu. Pamětníci si vzpomenou, že tomu období se říkalo „normalizace“, nové generace nemají ani ponětí, co to znamená. Na takzvané normalizaci nebylo totiž vůbec nic normálního. Takže ani ta novinařina. A televizní zpravodajství to byla špice vrcholné komunistické propagandy. Stačí se podívat na archivní záběry, které občas televize vysílá. Pravda byla neomaleně překrucována, a s tím se prostě nedalo žít, natož být nástrojem všech těch lží. A já se jím vlastně stala. Uvědomila jsem si nakonec, že jsem měla tři možnosti. Mohla jsem se dál přetvařovat a budovat si prospěchářsky svoji televizní kariéru, což se mi vůbec nechtělo, nebo jsem mohla být hrdinka, říct, že nesouhlasím s komunistickou propagandou a skončit někde v kotelně, což se mi teda taky přiznám moc nechtělo, anebo jsem mohla emigrovat, začít úplně znovu, jinde, jinak. To mi připadalo v té složité situaci asi nejlepší. Bylo to nejspíš taky nejtěžší řešení, ale podle mne se ukázalo jako řešení nejlepší.

Emigrovala jsi se sestrou. Měly jste na začátku emigrace nějaký konkrétnější plán nebo opěrný bod? V tvé knize ty první roky popisuješ jako jedno velké dobrodružství bez zmínky o stesku, vzpomínkách na domov, rodiče.
Musely jsme emigrovat obě, kdyby tu jedna z nás zůstala, měla by ze života peklo. Tak už to bylo. A bylo dobře, že jsme emigrovaly spolu, dalo nám to sílu, odvahu, byly jsme si jedna druhé oporou v těch často krušných prvních chvílích emigrace. Konkrétní plán jsme určitě neměly, ale osudově jsme potkávaly lidi, kteří nás směrovali dál. To bylo až neu-

věřitelné a proto se lidé podivují dobrodružnému sledu událostí, na které vzpomínám ve své knize. V emigraci jsem vyzkoušela všechno, co bych si asi stěží vůbec kdy mohla představit, kdybych neodešla. V Západním Berlíně jsem třeba našla nejdřív práci barmanky v bordelu, pak, jako v nějaké bondovce, u známé špionské organizace. A když jsme odešly ještě o kus dál – do Států, tak jsem se na Havaji přeškolila na zdravotní sestru, přitom jsem pracovala navíc ještě ve dvou dalších zaměstnáních - jako instruktorka ve fitnessu a jako manekýnka havajské oděvní firmy. Nakonec jsme ale se sestrou skončily obě jako letušky u jedné z největších amerických leteckých společností, Continental (teď United), se kterou jsme prolétaly většinu světa.

Ptáš se na stesk po domově, po rodičích. Samozřejmě, že rodiče jsme moc postrádaly, ale byly jsme s nimi pořád ve spojení a oni nás ve všem na dálku morálně hodně podporovali. Kromě toho za námi pak přijeli, dokonce i přiletěli do Ameriky, to už neměli jako důchodci pro socialistický stát žádnou cenu, tak je pustili na Západ. A co se stýskání po Československu nebo po Praze týče, to jsme si hned v prvních okamžicích emigrace musely přísně zakázat. Věděly jsme, že by nás jakékoliv ohlížení se zpátky brzdilo v úspěšné integraci, v přežití a v novém životě, pro který jsme se jednou rozhodly, a z kterého nebyla už možnost návratu.

Píšeš a vzpomínáš na svou kariéru letušky. Létala jsi hodně a ve své knížce jsi dokázala popsat to povolání ze všech stran, nejen z té pozlátkové, která láká mladé dívky, nebo která je nejspíš vidět. Součástí té práce je i řešit opravdu krizové situace. Vlastně jsem se tě nikdy nezeptala, jestli k nějaké takové zásadní během tvého „létacího" období došlo?

Ke krizové tedy nouzové situaci naštěstí na mých letech nedošlo. Byla jsem na ni ovšem profesně připravena. Když jsme se s kolegy školili na toto povolání, které s sebou nese jistá rizika, bylo nám řečeno, že strávíme většinu života v ocelové trubici - že to budeme milovat, protože uvidíme svět (a ještě za to dostaneme dobře zaplaceno), ale druhá strana mince byla, že budeme muset být připraveni na nebezpečné situace a vědět, jak se v takovém případě umět zachránit. A zachránit nejen sebe, ale především své pasažéry. Je zajímavé, že právě tato zodpovědnost za bezpečí druhých nás vlastně zbavila případného strachu z létání. V těch krizových situacích, na které jsme byli připraveni, převezme roli adrenalin záchranné akce. Osobně nemám ráda třeba turbulence, které mohou být velmi nepříjemné, ale když jsem pracovala na letadle, brala jsem je jako součást svého povolání a nijak mě nevzrušovaly, naopak jsem aktivně zajišťovala bezpečí ostatních cestujících a vůbec mě nenapadlo strachovat se o sebe samu.

V emigraci musí být člověk připraven na všechno, možná i na to, vždy znovu "zvednout kotvy". Hlavně zpočátku asi nemůže cítit pevné zázemí, půdu pod nohama, jako ji máme doma, když máme kolem sebe své blízké, své přátele. Vazby se budují roky a stojí na předchozích vazbách a kořenech. Ty jsi tu pevnou půdu našla zřejmě až po více letech v Austrálii, u protinožců. Není to trochu "postavené na hlavu?"

Není, byl to jen logický proces mé emigrace. I když jak správně říkáš, v jisté fázi hledání nového domova jsem měla pocit, že jsem natolik vykořeněná, že každý nový přesun představoval už jen pouhé sbalení kufru, zaplacení nájmu a spálení dalšího mostu. Takže ze Západního Berlína jsem se lehce přemístila do Honolulu, odtud do Portlandu, pak do Denveru, New Yorku a tak dál a dál. Bylo to svým způsobem vzrušující, jako skok s padákem – ten pocit úzkosti, strachu z neznáma, šílený volný pád, který byl vzápětí vystřídán vznášením se v napjatém očekávání věcí příštích. Pevnou půdu pociťuje člověk určitě tam, kde má své blízké, svou rodinu a přátele. Já měla sestru, se kterou jsme se neskutečně sblížily v začátcích emigrace, protože jsme si byly navzájem tím jediným opravdovým zázemím. Ale věděly jsme, že spolu nebudeme žít pořád. Moje velké štěstí bylo, že si mě našel můj osudový muž, který mi dal lásku, domov, se kterým jsem mohla založit vlastní rodinu. Byl usazený v zemi protinožců a proto jsem tam nakonec zapustila nové kořeny. To je tak v kostce. Jak ale víš z mé knihy, byl to příběh neobvyklého hledání pevné půdy a hodně „kupodivu".

Vyhledávala jsi tam spíš české společenství nebo naopak?

Nové kamarády a přátele jsem si udělala v Austrálii jak mezi Čechy, tak mezi Australany. Pavel – manžel, který žil v Melbourne už devatenáct let před tím, tam měl partu báječných Čechů, bylo nás šest párů, se kterými jsme dělali úžasné akce, já jsem do této naší malé české společnosti přinesla kulturní vyžití – prožili jsme dobrých dvacet Silvestrů pod mojí taktovkou – hrávali jsme ten večer různá divadla, muzikály, opery – dodnes na to všichni vzpomínají a pouštějí si videa z těch večírků. Byla to velká legrace. Podobnou skupinu, která vznikla na základě školy, do které chodily naše děti, jsem měla s australskými přáteli. Co se ale té kultury týče, jak jsem popsala v celé jedné kapitole své knihy, jsem v Austrálii založila skutečnou producentskou společnost, která realizovala řadu koncertů, muzikálů a společenských akcí na profesionální úrovni. Pro naše krajany jsem se podílela na organizaci turné českých a slovenských zpěváků – Karla Gotta, Heleny Vondráčkové, Olympiku, Petera Nagye a dalších, to bylo moc fajn. Ale to už bylo samozřejmě po roce 1989.

Co všechno jsi v Austrálii dělala a zažila, si čtenář může přečíst v tvé knížce. Co se tam však nedočte, jak a proč vznikl časopis Čechoaustralan, který jsi roky vydávala. A co pro tebe ta práce znamenala.

Krajané v Melbourne vzpomínali se slzou v oku na jediný pamětihodný krajanský list, který tam kdysi měli – Hlas domova, vydávaný do roku 1979 únorovým emigrantem Františkem Váňou. Pak docházelo

VIDEO ZE KŘTU KNIHY na https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/petr-janda-krest-kniha-barbary-semenov.A210917_202102_lidicky_zar

ke snahám vydávat něco podobného, ale nikdy to nebylo dostatečně kvalitní a obsažné jako slavný Hlas domova. Doba se změnila, nedostávalo se intelektuálních autorů, kteří dřív psali pro Hlas domova. Zbyl z nich jen tehdy nejmladší Miloš Ondrášek, zvěrolékař a spisovatel. Ten mi dal vlastně podnět založit Čechoaustralana na podobné úrovni. Udělala jsem průzkum mezi krajanskou komunitou, zda by měla o časopis zájem, a protože jsem se setkala s dobrou odezvou, rozhodla jsem se vydávat Čechoaustralana. List začal vycházet o skromných šestnácti stránkách v květnu 2008 a postupně se rozrostl na čtyřicet stran myslím hodně výživného žurnalismu. Podařilo se mi totiž kolem listu shromáždit skvělé dopisovatele ze všech koutů světa. Redakční porady neexistovaly, nemohly - autoři našich článků žili v Melbourne, v Sydney, v Perthu, na Tasmánii, ale také v Praze, na Českomoravské vrchovině i na úpatí Orlických hor, dále v Kanadě, v Německu, ve Švýcarsku, v Rakousku… - ale díky jejich světovému rozhledu se Čechoaustralan stal o to víc obsahově bohatší. Ohlasy čtenářů z celého světa potvrzovaly, že se jedná o časopis mimořádného charakteru. Přitom hlavním účelem listu byla především snaha dosáhnout lepšího vzájemného porozumění a pomáhat těm z krajanů, kteří měli potřebu kontaktu, potřebu vztahu ke své komunitě, k rodné zemi a ke svým kořenům. Zakládala jsem si i na tom, že Čechoaustralan byl tištěn na kvalitním papíře a rozesílán do celého světa včetně České republiky. Líbilo se mi, že v Česku mají lidé zájem o ten pohled „z vnější“, a o zkušenosti a názory lidí, kteří odešli do zahraničí. Na druhé straně měli zahraniční Češi díky Čechoaustralanu aktuální přehled o tom, co se děje v jejich staré domovině. Myslím, že to byla hodně smysluplná a naplňující činnost. Práce na časopisu byla náročná, ale dělala jsem ji ráda, nevadilo, že nebyla výdělečná. Dnes je časopis Čechoaustralan archivován jako jedno z významných světových krajanských periodik.

Také mám několik čísel schovaných doma a mohu potvrdit. Ty jsi v posledních letech trávila vždy část roku v Česku a tu druhou pak v Austrálii, a v Čechoaustralanovi pak mohly vycházet i tvé články a recenze kulturního dění tady u nás. Když máš možnost srovnávat, je česká divadelní a muzikálová scéna (to tě vždy zajímalo nejvíc) srovnatelná svojí kvalitou s tou australskou?
Česká divadelní a muzikálová scéna je překvapivě mnohem lepší než australská. Je to dané tím, že Austrálie je především zemí sportu, kultuře se tolik nevěnuje, ale když na ni dojde, dokáže v ní rovněž excelovat. Ale jinak než my nebo Evropa, případně USA. Není to náhoda, že většina těch nejlepších australských herců nebo zpěváků odchází do amerického Hollywoodu nebo do Londýna, kde se teprve proslaví jako světové špičky, a že jich je - Nicole Kidman, Kate Blanchett, Hugh Jackman, Russell Crowe, Olivia Newton John, Kylie Minogue, Bee Gees… Píšu o tom také ve své knize, i o tom, jak jsem narážela na překážky, když jsem se snažila přivézt něco z naší kultury. Australané jsou v jejím vnímání méně nároční, mají rádi jednoduchost. Jen si představ, třeba náš slavný muzikál Dracula, který se stal už evergreenem díky brilantní hudbě Karla Svobody a duchaplným textům Zdeňka Borovce, považovali Australané za příliš sofistikovaný, komplikovaný, zatímco mnozí u nás si myslí, že je to umění pro nenáročného diváka. Takže i to chápání umění je odlišné. V Austrálii jsou stále populární muzikály Pomáda, Chicago, Šumař na střeše. Nic proti této klasice, ale je už trochu zastaralá a přežitá, aby byla donekonečna vytahována ze šuplíku starých hitů. Australané přijímají celkem ochotně vše, co uspěje na londýnském West Endu nebo na Broadwayi. Sami vytvoří jen zřídka něco velkolepého. Ale jak jsem řekla, vynikají zase v jiných oblastech. Při svých návratech do republiky jsem tak většinu večerů strávila v pražských divadlech, abych si si vynahradila dlouhý „absťák“ umění. A pak jsem o tom psala recenze do Čechoaustralana. Musím ale pochválit Australský balet, který je vynikající. Jak by taky ne, když ho vlastně v Austrálii založil před osmdesáti lety rodák z Přerova Edouard Borovanský. Český otisk dali Australskému baletu i tam kdysi působící Zora Šemberová a Jiří Kylián.

Zůstaňme už v Praze. Ta se znovu - již natrvalo - stala tvým domovem. Bylo to tak v plánu, případně co tě k tomu dovedlo?
Těžko říct, zda to bylo v plánu, ale nějak krásně to celé vyplynulo díky tomu, že se naše země stala svobodnou. Znáš mě už dlouho, a tak víš, jaká jsem vlastenka. Česká republika a Praha jsou pro mne ta nejkrásnější místa, jsem s nimi navždy spjatá, byla jsem skutečně emigrant politický, po jiných zemích bych se nedívala, maximálně jako turista, kdyby naši zemi neovládal totalitní režim. Takže po Sametové revoluci jsem se začala vracet do Prahy stále častěji a častěji. Úplně mě blažilo, jak začala celá země vzkvétat, i když to mělo svá úskalí jako každý přerod společnosti. Ale to bylo normální. Dnes se zde krásně žije, a lidé si to neuvědomují, často si toho ani neváží, jako by zapomněli. Bojím se, aby si to zase nepokazili.

Tvá kniha, která vyšla v září, tě dovedla až do současných dní, do doby covidové. Jak jsem ten závěr četla, připadá mi, že jsi se s touto, v mnohém naše osobní svobody omezující dobou docela smířila a vlastně jsi ji dokázala využít. Co jsi v tom posledním čase zjistila o nás, o společnosti v Česku, a také o sobě?
Pandemie je celosvětová a omezuje osobní svobody lidí na celém světě. Je to omezení nezbytné pro uzdravení a možná i ozdravení dnešní společnosti. Problém je v tom, že lidé byli rozmazlení veškerým blahobytem a vymoženostmi, které přinesl neuvěřitelně rychlý pokrok a vývoj poslední doby. Považovali jsme vše za samozřejmost, celkem nic nás netrápilo. A najednou taková nečekaná pohroma. Nikdo a nikde ve světě ji ještě nezvládl. Země se pořád potýkají s tím, jak čelit stále novým a novým vlnám a mutacím. Politici toho dokonce někdy i zneužívají, a rozdělují lidi – nejen v Česku, ale všude jinde. V Austrálii, v našem státě Viktoria měli tento rok tvrdý lockdown, který trval tři čtvrtě roku. Ale ne takový lockdown, na jaký u nás nadávají Češi a dělají si stejně, co chtějí. Lockdown v Austrálii chvílemi připomínal až totalitní režim – pouta a vězení pro demonstranty, 4 tisíce dolarů pokuta za nenošení roušky (to je 65 tisíc korun), 5 tisíc dolarů za překročení čtyřkilometrové vzdálenosti. Vše bylo důsledně hlídáno a pokuty skutečně udělovány. Dnes je v Austrálii ale už léto, kdy jak známo covid zeslábne, a život se vrací do normálních kolejí. Během pár

ČECHOAUSTRALAN JE SOUČÁSTÍ WEB ARCHIVU NK

WebArchiv
archiv českého webu

měsíců se Australané v klidu proočkovali už z devadesáti procent bez jakýchkoliv dramat. Asi jedna z těch lepších ze tří možností, které se nám nabízejí – promořit se, proočkovat nebo umřít.
Česká společnost se stále ještě učí, jak zacházet se svobodou. V současnosti musí být bohužel absolutní svoboda jedince podřízena celkovému zájmu svobodné společnosti. Zjistila jsem, že osobně, na základě svých životních zkušeností, vidím zásadní rozdíl mezi svobodou a nesvobodou. Existuje totiž tenká hranice, kterou je třeba si uvědomovat, než se rozhodneme, zda se považovat za svobodné nebo nesvobodné. Jakmile začne být svoboda omezována, aby vzrostla něčí moc k ovládání druhých, pak se jedná o nesvobodu vedoucí k totalitě. To se myslím, na rozdíl od nesvobody v době vlády komunistů, v době covidu neděje. Ale to je na dlouhou debatu. Pandemie je asi to mírnější zlo ze strašných věcí, které se, tak jako dějiny, neustále opakují. Myslím teď na války, pogromy, živelní katastrofy, ekonomické krize… Uvažujeme-li stoicky, časem pomine, tak jako pandemie předešlé.

Přeju nám, aby to bylo už v roce 2022. Ale nestane se tak bez našeho přičinění.

Z KAPITOLY DREAMTIME

Život byl bílý dům s vyhlídkou do zahrady, krásný dům, který jsme postavili v oblíbené části města. Patrový dům s velkými okny, širokým balustrádovým schodištěm, mramorovým krbem a křišťálovými lustry. Kolem domu zasadil Alex vzrostlé stromy magnolií královských, které rozkvétaly obřími bílými květy pokaždé před Vánocemi, jako by chtěly připomínat výročí naší svatby. Byl to požehnaný čas, čas rodinného štěstí. Farma zůstala naším útočištěm, naším rájem uprostřed australské přírody. Alex tu choval koně a jeleny. Domov byl provoněný hořícím dřevem blahovičníku, čerstvě nařezanou zlatou mimózou a všudypřítomným kadidlem. Bylo snadné pochopit Alexovu víru. Málokdo se svezl na takovém kolotoči duchovních směrů a filozofických názorů jako já – asijský buddhismus, katolicismus z klášterní školy, ateismus z vysoké, volnomyšlenkářství mého otce, pragmatismus mé matky, humanismus mých oblíbených spisovatelů, americké civilní náboženství a nakonec manželova Siddha jóga. Přesto mé vlastní vyznání bylo prosté. Nemusela jsem chodit do kostela ani do ašrámu, abych pochopila, že božská energie je všude kolem nás, je v nás a je neuchopitelná stejně tak jako tajemno vesmíru, jako věčná záhada naší existence. Kolik moudra skrývá prosté Scio non scio… Vím, že nevím… Nelíbí se mi omezené člověčí vykládání duchovna, protiví se mi manipulující náboženství. Kolikrát jen byla v historii prapůvodem zla, utrpení a ponížení místo toho, aby povznášela lidského ducha.
Mé vlastní celoživotní vyznání už bylo vysloveno před sto lety mou milovanou Boženou Němcovou: ***„Touha ta spočívá v duši mé jako kapka, která nevysychá ani neodtéká, ale věčně se třpytí jako diamant; je to ona touha po neskonalé Kráse a Dobru, je to ona touha, která člověka z prachu povznáší, která, když se octne v přírodě, náruč mu rozevírá, že by celý vesmír k srdci přitiskl, která ho vede na cestu Kalvárie! – Touha ta spojena s láskou, láskou opravdivou, ne k jedné osobnosti, ale ku každému člověku, k veškerému lidstvu, láska, která nežádá odplaty, nalézaje sama v sobě vše, snaha státi se vždy lepší a Pravdě se sblížiti, to je můj ráj, moje štěstí, můj cíl. To mi dodává síly, to mne blaží, a bez té lásky co bych byla?“***

OBJEDNÁVKY: bsemenov@cechoaustralan.com

ČECHOAUSTRALAN
P. O. Box 1008
Hawksburn 3142
AUSTRALIA